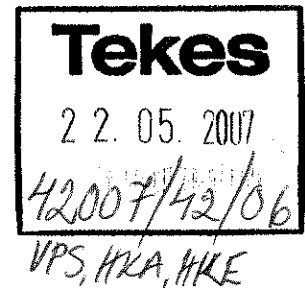


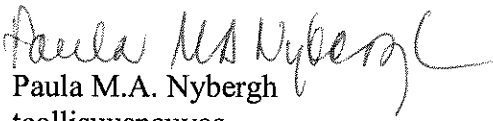
21.5.2007

Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus  
PL 96  
00101 HELSINKI



**KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN KANNANOTTO TEKES - TEKNOLOGIAN JA  
INNOVAATIOIDEN KEHITTÄMISKESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2006**

Ohessa allekirjoitettu kappale ministeriön kannanotosta Tekesin toimintaan  
vuonna 2006.

  
Paula M.A. Nybergh  
teollisuusneuvos

LIITE

15.5.2007

## KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN KANNANOTTO TEKESIN - TEKNOLOGIAN JA INNOVAATIOIDEN KEHITTÄMISKESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2006

### 1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

#### 1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on suorien ja epäsuorien vaikutusten summa. Tilinpäätöksen mukaan Tekesin yhteiskunnallinen vaikuttavuus on varsin onnistunutta. Moniulotteista yhteiskunnallista vaikuttavuutta ryhdyttiin parantamaan käynnistämällä teknologiaohjelmia mm. liiketoimintaosaamisen kehittämisen, innovatiivisten palveluiden ja vapaa-ajan palveluiden teemoista. Näiltä osin Tekes pyrki ottamaan paikkaansa innovaatioiden edistäjänä entistä laajemmassa merkityksessä. Tulevat vuodet näyttävät, kuinka se onnistuu tässä tehtävässään.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta on kuitenkin erittäin hankala mitata. Tämä käy selväksi niistä laajoista selvityksistä, joita Tekes on teettänyt tai itse toteuttanut. Ongelma johtuu pitkälti siitä, että Tekes instituutiona on osa innovaatioiden edesauttamista ja laajempia innovaatioverkostoja. Verkostoista taas on hyvin vaikeaa löytää selkeitä vaikuttavuussuhteita.

Tekes on kehittänyt vaikuttavuuskehikon, jolla jäsenellään innovaatiotoiminnan hyötyvaikutuksia eri tasoilla, mutta tämä ajattelu ei konkretisoidu tilinpäätöksessä riittävän selkeästi. Ministeriö pitää hyvänä Tekesin tekemää kehittämistyötä oman toimintansa arvioimiseksi ja toivoo sen edelleen kehittämistä.

#### 1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Tekes saavutti eri tulosalueilla suurimman osan sille asetetuista vuositavoitteista. Tässä arvioinnissa on nostettu esiin vain muutamia tulosalueita, joihin ministeriö haluaa erityisesti kiinnittää huomiota.

Kansainvälistä yhteistyötä sisältävien julkisen tutkimuksen projektien määrä kehittyi suotuisasti. Kansainvälisten projektien volyymi on kasvanut, mutta niiden lukumäärä ei ole olennaisesti lisääntynyt. Vaikka yritysten kyky hyödyntää kansainvälisiä innovaatioverkostoja on kasvanut ja kansainvälisen t&k -yhteistyön laatu on kehittynyt suotuisasti, yhteistyön määrä ei ole kehittynyt aivan odotetulla tavalla.

Tekesin pääasiallinen tavoite on innovaatiotoiminnan edistäminen. Tämä edesauttaa mm. kasvuun keskittyvää yritystoimintaa. Alkavien yritysten määrä asiakkaista on ollut usean vuoden ajan nousussa ja tilinpäätöskaudella päästiin lähes tavoitteeseen. Alkavien yritys-

15.5.2007

ten määrä asiakkaina ei kuitenkaan ole kovin osuva indikaattori tarkasteltaessa Tekesin tavoitetta eli yritysten aktiivisuutta innovaatiotoiminnassa ja sen kautta kasvuhakuisuutta. Myöskään taulukot asiakkaiden arvioista siitä, miten projektit vaikuttavat uusien yritysten syntyyn, eivät vakuuta osuvuudellaan. Raportoinnissa pitäisi päästä syvemmälle kasvuyritysten syntyyn ja kasvun edesauttamisen problematiikkaan. Tekes voisi hyödyntää tässä omia asiakasyrityksiään tutkimuskohteena.

On hyvä, että Tekesillä on yksin tai yhdessä muiden organisaatioiden kanssa kasvuyritysten syntyä ja toimintaa edesauttavia toimintoja. Tilinpäätöskertomuksen perusteella näyttää kuitenkin siltä, että kasvuyrityspalvelu –konseptissa on runsaasti kehitettävää. Toivottavaa on, että Tekes keskittyisi kasvuyritysten kasvun turvaamiseen ja pystyisi myös tilinpäätöksessä erottamaan oman toimintansa yleisestä talouskehityksestä ja suhteuttamaan toimintojensa vaikutukset yritystoimintaan.

Tekes on uudistanut tarjoamiaan palveluja. Samalla mietitään vanhentuneiden erillispalveluiden lopettamista. Ministeriö kannustaakin Tekesiä tarkastelemaan kriittisesti palvelutarjontaa ja keskittymään innovaatiotoiminnan kehittämisen kannalta oleellisiin palveluihin sekä karsimaan kovin laajaksi paisunutta tuotesalkkuaan. Ministeriö kehottaa Tekesiä toimimaan aktiivisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Yritys-Suomi – palvelukonseptissa kehittäessään omia tuotteitaan ja asiakaslähtöisyyttään.

Eri toimijoiden yhteistyössä suunnittelemat ja toteuttamat teknologiaohjelmat ovat Tekesin oma instrumentti koota t&k –resursseja laajemmiksi kokonaisuuksiksi ja suunnata niitä kansallisen teknologia- ja innovaatiopolitiikan linjojen mukaisesti. Panostus (42 % myöntövaltuuksista) teknologiaohjelmiin jäi sovittua tavoitetta (50 – 60 %) alhaisemmaksi. Herää kysymys, onko Tekesin toiminta ollut enemmän reaktiivista kuin proaktiivista. Strategisen kohdistamisen vahvistaminen vaatii toimenpiteitä. Tekesin tuleekin arvioida, mikä on sopiva tavoitetaso teknologiaohjelmille ja käynnistyville strategisen huippuosaamisen yksiköille yhteensä.

Asiakkaiden aktivoinnin onnistumisessa on asiantuntijoiden henkilökohtaisella vuorovaikutuksella merkittävä rooli. Tekes on kiinnittänyt tähän erityistä huomiota organisaatiomuutoksen yhteydessä. Asiakkaiden antama palaute on säilynyt hyvällä tasolla, mutta hieman notkahtanut. TE-keskusten teknologian kehittämisosastojen henkilöstön edustamiensa alueiden tuntemusta tulisi hyödyntää paremmin ja ottaa huomioon jaettaessa valtakunnallisia vastuita.

Tekesin rahoitus kasvoi pääkaupunkiseudun ulkopuolisissa kasvukeskuksissa rahoituksen kokonaiskasvua nopeammin. Näiltä osin osaamiskeskusten (OSKE) vahvistumiselle kansainvälisesti kilpailukykyiselle tasolle on jatkossa hyvät edellytykset.

Tilinpäätöksessä pyritään kuvaamaan yhteiskunnan hyvinvoinnin lisääntymistä kehittyneen innovaatiotoiminnan seurauksena, mikä puolestaan on Tekesin yksi keskeinen päämäärä. Käytettyjen aineistojen perusteella on kuitenkin mahdotonta sanoa, missä määrin Tekes on pystynyt toteuttamaan tehtävänsä tältä osin. Mm. tiedot siitä, että energia- ja ilmastonmuutosteknologiaa vuonna 2006 rahoitettiin 62 miljoonalla eurolla, ei kerro lainkaan siitä, kuinka näitä teknologioita hyödynnettiin yhteiskunnassa. Myöskään muu tilinpäätöksessä esitetty aineisto, ei palvele yhteiskunnallisen hyvinvointitehtävän analysointia. Mm. erilaiset kansainvälisistä organisaatioista peräisin olevat indeksitaulukot kertovat

15.5.2007

lähinnä kansallisen sijoittumisemme indeksivertailuissa – eivät Tekesin roolia hyvinvoinnin tuottamisessa.

Toiminnan tehokkuutta kuvaava käyttömenojen osuus teknologiarahoituksesta on pysynyt usean vuoden samana ja tavoitetasoa parempana. Kuten raportissa todetaan, todellista taloudellisuutta arvioitaessa tulisi ottaa huomioon myös TE -keskusten kustannukset, jotka kohdistuvat Tekesin tehtävien hoitamiseen.

Vuoden aikana Tekes kehitti toimintansa tuottavuutta. Käynnistyneiden projektien rahoituksen määrä suhteessa henkilötövuosiin kasvoi ja oli tavoitellulla tasolla. Aktiivisen hankesalkun koko oli henkilötövuotta kohti laskettuna tyydyttävällä tasolla. Hakemusten ja maksujen käsittelyaikojen lyhentämiseen tulee kuitenkin kiinnittää edelleen huomiota uudistetun organisaation toimintaa arvioitaessa.

Tekesillä on laaja sisäinen ohjelma riskienhallintaa varten. Ministeriön mielestä riskien hallinta on erittäin tärkeää ja ministeriö pitää hyvänä sitä, että Tekesillä on tässä proaktiivinen ote.

### ***1.3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen***

Organisaatiomuutos leimasi koko vuoden toimintaa. Tekes on panostanut määrätietoisesti muutoksen vaatimaan koulutukseen sekä kiinnittänyt koko organisaation toimintaan erityistä huomiota. Samanaikaisesti on käynnissä valtion tuottavuushanke sekä palvelukeskushanke niihin liittyvine epäselvyyksineen ja –varmuuksineen. Muutokset eivät kuitenkaan ole vaikuttaneet negatiivisesti esim. työssä jaksamiseen, vaikka lähtövaihtuvuus on lisääntynyt merkittävästi.

Tekesin toiminta alueilla vahvistui TE-keskusten teknologiaosastojen myötä. TE-keskusten toimintamallissa on kuitenkin vielä paljon kehitettävää.

### ***1.4 Haasteet***

Kertomusvuotta värittivät mm. yritysten muuttuneet omistusjärjestelyt ja toimintojen siirtäminen pois Suomesta. Tämä aiheutti haasteita julkiselle teknologiarahoitukselle ml. takaisinperintä. Tekes ja ministeriö ovat yhdessä valmistelleet asetuksen muutoksen, joka kohdistuu niihin edellytyksiin, joilla tukea voidaan myöntää sekä tuen palauttamisvelvollisuuteen.

Lähivuosien haasteista mainittakoon Vanhanen II hallitusohjelma, jossa on runsaasti myös Tekesin toimintaan vaikuttavia toimenpiteitä. Uudet valtioneuvoston päätökset ja niiden implementointi Tekesin rahoitusehtoihin ja -päätöksiin on erittäin haasteellinen lähiajan tehtävä.

## **2. Raportointi**

Tekes on jatkuvasti kehittänyt toimintansa arviointia ja sen raportointia. Asetettuihin tulostavoitteisiin on vastattu systemaattisesti ja raportin rakenne on johdonmukainen. Koska asiakirjat sisältävät hyvin paljon informaatiota, haasteena on saada raportointi selkeäksi,

15.5.2007

ymmärrettäväksi ja vakuuttavaksi. Toimintakertomuksen tekstin tulisi olla lyhyttä ja olennaisimpiin asioihin keskittyvää.

Tekesin toiminnan raportointia tulee kehittää vaikuttavuuskehityksen suuntaan eli siihen, miten panostukset ja niiden tulokset ja vaikutukset muuttuvat yhteiskunnalliseksi vaikuttavuudeksi. Logiikka on olemassa, mutta sitä ei ole sovellettu niin, että tilinpäätöskertomus konkretisoisi asiaa. Kertomustekstissä todetaan, että Tekesin toiminnan tuloksellisuutta tulee arvioida vaikutuksia ja niiden aikaansaamiseksi käytettyä panostusta vertaamalla. Tämä juuri raportoinnissa jää epäselväksi.

Kertomukseen on edellisvuosien tapaan koottu muhkea tietopaketti, josta hyvin suuren osan muodostaa Tilastokeskuksen kokoama tilastoaineisto. Tämä aineisto antaa perustietoa kehityksestä, mutta siitä jää kaipaamaan Tekesin osuutta asioiden tilaan.

Ministeriö ehdottaakin, että Tekes laittaa suurimman osan Tilastokeskuksen aineistosta toimintakertomuksen liitteeksi ja nostaa toimintakertomukseen vain kaikkein parhaiten Tekesin tavoitteiden toteutumiseen liittyviä tietoja. Erityisen toivottavia olisivat sellaiset tiedot, joista voidaan arvioida, mikä osuus Tekesin tekemisillä on. Jos Tekesin osuus kaikista t&k-menoista on noin yhdeksän prosenttia, niin onko sen vaikutus samaa luokkaa vai mahdollisesti suurempi?

### **3. Toimenpiteet, joihin tiliviraston on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi**

Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) vuotta 2006 koskeva tilintarkastuskertomus kiinnittää huomiota työajan kohdentamiseen liittyviin kysymyksiin. Tämä Tekesin tulee ottaa huomioon toiminnan kehittämisessä ja raportoida siitä ministeriölle.

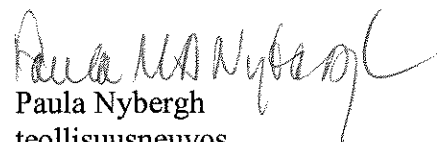
Tekesin toiminta on kokonaisuudessaan ollut linjassa hallinnonalan strategisten tavoitteiden ja tulossopimuksessa sovittujen strategisten tavoitteiden kanssa.

Ministeriö yhtyy Tekesin tilinpäätöskertomuksessaan toteamiin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan haasteisiin. Edellä on todettu tilinpäätöksen sisältöön ja raportointiin liittyviä kehittämiskohteita. Haasteisiin vastaamiseksi ja tilinpäätöksen kehittämiseksi ministeriö jatkaa keskustelua Tekesin kanssa tulosohjausprosessissa jo vakiintuneen käytännön mukaisesti.

Tämä arviointi otetaan huomioon, kun laaditaan tulostavoitteita vuodelle 2008.



Erkki Virtanen  
kansliapäällikkö



Paula Nybergh  
teollisuusneuvos